

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK SEVME DURUMLARINA ETKİ EDEN DEĞİŞKENLERİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF VARIABLES AFFECTING PRIMARY SCHOOL TEACHERS' STATE OF LIKING OF CHILDREN

Selahattin GELBAL*, Veli DUYAN**

ÖZET: Bu araştırma, Ankara'da ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bazı sosyo-demografik ve mesleki özelliklerine göre çocuk sevme özelliklerini karşılaştırmaya yönelik ilişkisel bir çalışmadır. Amaca yönelik geliştirilen ölçek, ilköğretimde görev yapan 828 öğretmene uygulanmıştır. Betimsel ve yordamsal istatistiksel yöntemler kullanılarak, araştırmanın sorularına cevaplar aranmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni Türkçeye uyarlaması yapılan Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinden alınan "çocuk sevme" puanıdır. Bağımsız değişkenleri ise öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, çocuklarının olup olmaması, varsa çocuk sayıları, meslekteki hizmet süreleri, sınıf ya da branş öğretmenleri olup olmamaları ile çocuklarla ilgili bazı etkinlikleri yapıp yapmamalarından oluşmaktadır. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin cinsiyetlerine ve sahip oldukları çocuk sayılarına göre çocuk sevme düzeylerinde farklılık bulunmazken, 40-50 yaş grubunda olan, evli olan, çocuk sahibi olan ve sınıf öğretmenliği yapan öğretmenlerin çocuk sevme puanları daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: çocuk sevme, öğretmen özellikleri, sosyo-demografik özellikler, öğretmen-çocuk

ABSTRACT: This research is a correlative study that is oriented towards comparing the state of liking children of primary school teachers in the context of socio-demographical and occupational characteristics. The scale which was developed for this aim was conducted to 828 primary school teachers. By using descriptive and inferential statistical methods, answers to the questions of this research were sought. The dependent variable of this research is the "liking of children" score obtained from the Barnett Liking of Children Scale which was adapted to Turkish. The Independent variables are teachers' sex, age, marital status, number of children if they have, number of working years as teacher, state of being a classroom or branch teacher and state of doing some activities related to children. According to the findings of this study, as to sex and the number of children teachers have there is no difference in the level of liking children, but liking of children scores of teachers who are between 40-50 ages, married, and who have children are higher.

Keywords: liking of children, teacher characteristics, socio-demographical characteristics, and teacher-child.

1. GİRİŞ

İlköğretim öğrenme-öğretme bakımından yaşamsal öneme sahip bir eğitim kademesidir ve bu kademedeki öğretmen, öğrenci, okul, program, eğitim ortamı, eğitim yönetimi, aile ve çevre bir bütün olarak işlev görmektedir. Öğrencilere toplumsal yaşama başarılı bir şekilde katılma konusunda gerekli olan bilgi, beceri ve değerleri kazandırmasının yanı sıra toplumsal yaşam açısından istenilen davranışları öğretmede ve öğrenilen bilgi, beceri, değer ve davranışları pekiştirmede öğretmenler büyük bir sorumluluk üstlenmektedir. Bu süreçte öğretmen ve öğretmenlerin kendileri ile öğrencilere ve sınıf ortamına ilişkin olarak sahip oldukları özellikler büyük bir önem taşımaktadır.

Öğretmenlerin kendilerine ilişkin özellikleri kapsamında iyi organize olmaları (Bishop, 1980; Feldhusen, 1991; Maddux, Samples-Lachmann ve Cummings, 1985), ilgili konu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmaları (Bishop, 1980; Burg, 1988; Emerick, 1992; Feldhusen, 1991; Lewis, 1982; Goertz ve Phemister, 1994; Maddux et al., 1985; Milgram, 1979), başta yazınsal ve kültürel olmak üzere değişik ilgilere sahip olmaları (Bishop, 1980), ortalama zekanın üstüne sahip olmaları (Bishop, 1980; Feldhusen, 1991; Lewis, 1982; Milgram, 1979), yaşam boyu öğrenici olmaları (Bernal, 1994; Emerick, 1992), yaratıcı düşünceleri (Bishop, 1980; Lewis, 1982; Hansen ve Feldhusen, 1994; Maddux et al., 1985; Milgram, 1979; Nelson ve Prindle, 1992), iyi iletişim

* Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, gelbal@hacettepe.eu.tr

** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, duyanveli@yahoo.com

becerilerine sahip olmaları (Bishop, 1980; Lewis, 1982), mükemmeliyetçi olmamaları, hataların da yapılabilir olduğuna inanmaları (Bernal, 1994; Whitlock ve DuCette, 1989), mizah duygusuna sahip olmaları (Bernal, 1994; Burg, 1988; Goertz ve Phemister, 1994; Maddux et al., 1985) ve coşkulu olmaları (Feldhusen, 1991; Goertz ve Phemister, 1994; Hansen ve Feldhusen, 1994; Whitlock ve DuCette, 1989) gerekmektedir.

Öğretmenlerin öğrencilere ve sınıf ortamına ilişkin olarak sahip olması gereken özellikler kapsamında öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gereksinimleri konusunda içgörü sahibi olmaları (Bishop, 1980; Burg, 1988; Davalos ve Griffin, 1999; Feldhusen, 1991; Hansen ve Feldhusen, 1994; Nelson ve Prindle, 1992; Whitlock ve DuCette, 1989), yetenekli öğrenciler için farklılaşmış müfredat hazırlama becerisine sahip olmaları (Feldhusen, 1991; Nelson ve Prindle, 1992; Whitlock ve DuCette, 1989), yüksek düzeyde düşünmeyi destekleyen stratejiler uygulamaları (Feldhusen, 1991; Hansen ve Feldhusen, 1994; Nelson ve Prindle, 1992), öğrencileri bağımsız öğreniciler olmaları için desteklemeleri (Feldhusen, 1991; Goertz ve Phemister, 1994; Hansen ve Feldhusen, 1994; Nelson ve Prindle, 1992; Whitlock ve DuCette, 1989), öğrenci merkezli öğrenme fırsatları sağlamaları (Bishop, 1980; Davalos ve Griffin, 1999), kolaylaştırıcı olarak hareket etmeleri (Bernal, 1994; Whitlock ve DuCette, 1989), tehdit edici olmayan bir öğrenme ortamı yaratmaları (Hansen ve Feldhusen, 1994) gibi özellikler öne çıkmaktadır.

Bu özelliklerin yanı sıra gelişen, olgunlaşmamış, reşit sayılmayan bir yurttaşı (Yörükoğlu, 2000), doğumundan başlayarak erinliğe kadarki devrede bulunan kişiyi (Akyüz, 2000) ya da 18 yaşın altındaki her bireyi (ÇHS, 2004) yani çocuğu sevmesi öğretmen özelliklerinin başında gelmektedir.

Bir çocuğu sevmek, karşılıksız sevginin en kabullenilmiş şekillerinden biridir (Mete, 2005). Başarılı öğretim için güdüleyici bir ortamın sağlanması ve çocukları sevmek büyük önem taşımaktadır (Lasley, 1980; Veenman, 1984). Ergün ve Özdaş (1999) çocukları ve öğretmeyi sevmeyen insanların öğretmen olmaması gerektiğini; çocukları sevmek ve onlarla ilgilenmenin hem disiplin sorunlarını çözümlendiğini hem de zevkli ders yapılmasını sağladığını ifade etmektedir. Marso ve Pigge (1994) ise öğretmen adayları üzerinde yaptıkları çalışmada çocuklarla çalışmayı sevmenin öğretmen olmaya karar vermede en önemli değişken olduğunu saptamışlardır. Downing, Ryndak, ve Clark (2000) eğitimci olabilmek için çocukları sevmek, çocuklarla etkileşime girebilme, sabırlı, ilgili, nazik olma ve esnek olma, yetişkin ve çocuklarla iletişim kurabilme ve sakin kalabilmek gibi özellikleri sıralamaktadır. Balcı (1993) ve Sönmez (1994) öğretmenin çocuklara gerektiğinde sevgisini göstermesi gerektiğini belirtmektedir.

Çocuklara yönelik tutum, bir bireyin çocuklar ve çocuklarla birlikte olma konusundaki temel inancıdır (Barnett ve Sinisi 1990). Türkiye’de çocuk konusu birçok alanda, örneğin arkeolojik eserlerde (Başaranbilek, 1993), edebiyatta (Erdoğan, 1993) ele alınmakta, değişik kesim ya da zamanlarda çocuk sevgisinin göstergesi (Tan, 1993) incelenmektedir. Türk toplumunun çocukları sevdiği ve bunun eskiden beri söylenegeldiği (Onur, 2007) ifade edilmekle birlikte, ilköğretim öğretmenlerinin çocukları sevmek durumuna ilişkin bilgi eksikliği bulunmaktadır. Bu eksikliğin nedeni öğretmen özellikleri arasında bu konunun doğrudan ele alınmamış olması, toplumumuzda çocuklara sevgiyi göstermeye ilişkin tutumlar ile ilgili olabilir. Yapılan alanyazın incelemesinde çocuk sevmek konusunun nicel olarak ortaya konulmadığı gözlenmiş ve çocuk sevmeye etki edebilecek sosyo-demografik özellikler ile öğretmenlik özellikleri arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın insanların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişiminde çok büyük bir öneme sahip olan ilköğretim öğretmenlerinin çocuk sevmek durumunun ortaya konulmasına gereksinim olduğu düşünülmektedir.

1.1. Araştırma Soruları

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim öğretmenlerinin bazı sosyo-demografik özellikleri ve eğitim yaşamına ilişkin bazı özellikleri ile çocuk sevmek durumu arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın alt amaçlarına ilişkin soru cümleleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Öğretmenlerin sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyetlerine, yaş gruplarına, medeni durumlarına ve çocuk sahibi olup olmamalarına) göre çocuk sevmek ölçeğinden aldıkları puanlar arasında fark var mıdır?

2. Sahip olunan çocuk sayısı, öğretmen olarak hizmet süresi, sınıftaki öğrenci sayısı ile öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden alınan puanlar arasında fark var mıdır?

3. Öğretmenlerin öğretmenlik ile ilgili özelliklerine (eğitim verilen sınıf düzeyi, çocuk kitapları okuma durumu, çocuklar ile ilgili haberleri takip etme durumu, çocuk oyunları bilme durumu ve bilinen çocuk oyunu sayısı ile çocuklara hizmet veren kurumlarda gönüllü olarak çalışma durumu) göre çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puanlar arasında fark var mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırma, genel tarama modelinde olup, nicel araştırma tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmış olan bir soru kağıdı ve *Barnett Çocuk Sevme Ölçeği* kullanılmıştır.

Soru kağıdının ilk bölümünde öğretmenlerin bazı sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu ve sahip olunan çocuk sayısı) ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölümünde ise öğretmenlerin bazı çalışma özellikleri (sınıf düzeyi, hizmet süresi ve dersine girilen öğrenci sayısı) ile ilgili sorular bulunmaktadır. Soru kağıdının son bölümü ise öğretmenlerin çocuklarla ilgili bazı etkinliklere katılma durumuna (çocuk kitapları okuma durumu, çocuklarla ilgili haberleri takip etme durumu, çocuk oyunlarını bilme durumu, bilinen çocuk oyunu sayısı ve çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışma durumu) ilişkin sorulardan oluşmaktadır.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, Barnett ve Sinisi, (1990) tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçme amacıyla geliştirilmiş ve Türkiye için güvenilirlik ve geçerlik çalışması Duyan ve Gelbal (2008) tarafından yapılmış olan bir değerlendirme aracıdır. Bu çalışmada test-tekrar test güvenilirliği 0.854 ve iç tutarlılık katsayısı 0.92 olarak belirlenmiştir. Fischer ve Corcoran'a (1994) göre Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısının 0.93 ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısının 0.91 olması nedeniyle, insanların çocukları sevip sevmediğini belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Ölçekte 14 madde bulunmakta olup, her bir maddede belirtilen düşünceye, bireylerden "Hiç katılmıyorum" yanıtından, "Tamamen katılıyorum" yanıtına kadar değişkenlik gösteren yedi derecede görüş bildirmeleri istenmektedir. Çocukları sevmeyi belirlemeye yönelik maddelerden dördü olumsuz (3, 6, 10 ve 13. maddeler) ve onu da olumlu anlam taşımaktadır. Olumlu maddeler puanlanırken "Tamamen katılıyorum" yanıtı "7" ile ve "Hiç katılmıyorum" yanıtı ise "1" ile puanlanmaktadır. Olumsuz maddelerin puanlanmasında da "Hiç katılmıyorum" yanıtı "7" ile "Tamamen katılıyorum" yanıtı da "1" ile puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, insanların çocukları daha fazla sevdikleri; düşük puanların ise çocukları sevme düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmektedir.

Araştırmanın sorularına cevap verebilmek için kullanılan değişkenlerin yapısına ve verilerin özelliklerine uygun olacak şekilde parametrik ve parametrik olmayan istatistiksel yöntemlerden faydalanılmıştır. Çocuk sevme ölçeğinden alınan puan sürekli değişkendir ve araştırmanın bağımlı değişkeni olarak ele alınmıştır. Bağımlı değişkenin evrendeki dağılımının normal olduğu kabul edilmektedir. Araştırmanın bağımsız değişkenini ise öğretmenlerin sosyo-demografik, çalışma ve çocuklarla ilgili bazı etkinliklere katılma özellikleri oluşturmaktadır. Öğretmenlerin bu özelliklerine göre çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada bağımsız değişkenin kategori sayısı iki olduğunda "t" testi; kategori sayısı ikiden çok olduğunda ise "F" testi kullanılmıştır. F testinde manidar farklılık bulunduğu, ikili karşılaştırmalar için "LSD" testi kullanılmıştır. Sürekli olarak kabul edilen bazı bağımsız değişkenler (sahip olunan çocuk sayısı ve sınıftaki öğrenci sayısı) ile çocuk sevme ölçeğinden alınan puanlar arasındaki korelasyon (ilişki) katsayısına bakılmış, bu katsayının manidarlığı test edilmiştir. Bu değişkenlerden elde edilen veriler sıralama ölçeğinde olması nedeniyle parametrik olmayan, Spearman sıra farkları korelasyon tekniğinden yararlanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Ankara ilinde ilköğretim okullarında görev yapan %43'ü sınıf ve %57'si branş ve %53'ü kadın ve %47' erkek olmak üzere toplam 828 öğretmenden oluşmaktadır. Uygulama yapılan öğretmenler özellikle seçilmiş olmayıp, araştırmacıların ulaşabildiklerinden

oluşturmuştur. Bu nedenle araştırma sonuçları, tüm Ankara ilindeki ilköğretim okullarında görevli olan öğretmenler üzerine olmayıp yalnızca uygulama yapılan öğretmenlere genellenebilmektedir. Ancak her ne kadar bir evren-örneklem ilişkisine gidilmemiş de olsa bazı özellikleri bu çalışma grubuna benzeyen öğretmenler için araştırma sonuçlarının genellenebileceği düşünülmektedir. Çalışma grubundaki öğretmenlerin araştırmaya konu olan bazı özelliklerinin dağılımları, tekrar yapmaktan kaçınmak için bulgular bölümündeki tablolarda ayrıntılı olarak verilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bulguları, sosyo-demografik özellikler, çalışma yaşamına ilişkin bazı özellikler ve çocuklarla ilgili özelliklerine göre üç bölüm olarak incelenmiştir.

Tablo 1'de sosyo-demografik değişkenlere göre öğretmenlerin çocuk sevme durumuna ilişkin araştırma bulgularına yer verilmiştir. Bu tabloda sosyo-demografik değişkenler cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu ve çocuk sayısı durumu olarak ele alınmıştır. Bu sosyo-demografik değişkenlere göre öğretmenlerin çocuk sevme durumunun farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Bazı Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Çocuk Sevme Durumu

Çalışma Grubunun Özellikleri	Çocuk Sevme Puanı			
	S	$\bar{X}$	SS	İstatistik
Cinsiyet				
Kadın	437	84,31	11,61	t=1,093
Erkek	391	83,42	11,79	
Yaş				
20-25	139	81,83	12,02	F= 2,303* (20-25 ile 36-40 ve 41-45; 26-30 ile 36-40 ve 41-45 anlamlı)
26-30	227	82,88	12,53	
31-35	136	84,55	12,09	
36-40	119	85,71	10,58	
41-45	82	86,59	9,39	
46-50	78	83,90	11,38	
51 ve üzeri	47	83,57	11,18	
Medeni durum				
Evli	595	85,19	10,97	F=13,503** Evli ve bekâr arasındaki fark anlamlı
Bekâr	212	80,59	12,80	
Dul	21	80,24	12,80	
Çocuk sahibi olma durumu				
Evet	490	85,30	10,88	t=4,224**
Hayır	338	81,84	12,53	
Sahip olunan çocuk sayısı ($\bar{X}=1,80$; $SS=0,78$)	490			r= ,083

* p < 0.05

** p < 0.001

Cinsiyete göre bakıldığında kadın öğretmenler (s=437; $\bar{X}=84,1$) ile erkek öğretmenlerin (s=391; $\bar{X}=83,42$) çocuk sevme durumu bakımından aralarında fark bulunmadığı (t=1,093; p > 0.05) saptanmıştır. Yaş durumuna bakıldığında 41-45 yaş grubundaki öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının en yüksek olduğu (s=82; $\bar{X}=86,59$), bunları sırasıyla 36-40 (s=119; $\bar{X}=85,71$), 31-35 (s=136; $\bar{X}=84,55$), 46-50 (s=78; 83,90), 51 ve üzeri (s=47; 83,57), 26-30 (s=227; $\bar{X}=82,88$) yaş gruplarındaki öğretmenlerin izlediği görülmektedir. En düşük çocuk sevme puanına sahip olan öğretmenlerin 20-25 yaş grubunda (s=139; $\bar{X}=81,83$) olduğu görülmektedir. Sonuç olarak öğretmenlerin yaş gruplarına göre çocuk sevme durumları bakımından fark bulunduğu (F=2,303; p < 0.05) belirlenmiştir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda 20-25 ile 36-40 ve 41-45 grubu arasında 20-25 yaş grubu aleyhine ve 26-30 ile 36-40 ve 41-45 grubu arasında 26-30 yaş grubu aleyhine olmak üzere çocuk sevme puanları arasında anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür (p < 0.05). Medeni duruma bakıldığında evli öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının en yüksek olduğu (s=595; $\bar{X}=85,19$), bunları sırasıyla bekâr öğretmenler (s=212; $\bar{X}=80,59$) ve dul (s=21; 80,24) öğretmenler izlemektedir. Öğretmenlerin medeni durumuna göre çocuk sevme durumları bakımından fark bulunduğu (F=13,503; p < 0.001)

saptanmıştır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda evli ve bekâr öğretmenler arasındaki çocuk sevme puanlarının evlik öğretmenler lehine anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Çocuk sahibi olma durumuna göre bakıldığında çocuk sahibi öğretmenler ($s=490$; $\bar{X} = 85,30$) ile çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin ($s= 338$; $\bar{X} = 81,84$) çocuk sevme durumu bakımından çocuk sahibi olan öğretmenler lehine olmak üzere aralarında fark bulunduğu ($t=4,224$; $p < 0.001$) saptanmış; ancak, sahip olunan çocuk sayısı ($\bar{X}=1,8$; $ss:0,78$; $m-m: 1-6$) ile çocuk sevme durumu arasında bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($r=0,083$; $p > 0.05$).

Tablo 2’de çalışma ortamı ile ilgili bazı değişkenlere göre öğretmenlerin çocuk sevme durumuna ilişkin araştırma bulgularına yer verilmiştir. Bu tabloda çalışma ortamı ile ilgili değişkenler sınıf düzeyi, hizmet süresi ve sınıftaki öğrenci sayısı olarak ele alınmıştır. Bu değişkenlere göre öğretmenlerin çocuk sevme durumunun farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Bazı Çalışma Özelliklerine Göre Çocuk Sevme Durumu

Çalışma Grubunun Özellikleri	Çocuk Sevme Puanı			
	S	$\bar{X}$	SS	İstatistik
Sınıf düzeyi				
Sınıf öğretmeni	356	85,69	10,75	$t=3,883^*$
Branş öğretmeni	472	82,53	12,20	
Hizmet süresi				
1-5 yıl	301	82,73	12,28	$F= 1,787$
6-10 yıl	206	83,82	12,66	
11-15 yıl	120	85,95	8,99	
16-20 yıl	64	85,36	10,10	
21-25 yıl	45	86,04	10,46	
26-30 yıl	67	82,33	11,74	
31 ve üzeri	25	85,00	12,23	
Dersine girilen öğrenci sayısı ($\bar{X}=80,09$; $SS=90,71$)	828			

* $p < 0.001$

Sınıf düzeyine göre bakıldığında sınıf öğretmenleri ($s=356$; $\bar{X} = 85.69$) ile branş öğretmenlerinin ($s=472$; $\bar{X} = 82.53$) çocuk sevme durumu bakımından aralarında sınıf öğretmenlerinin fark bulunduğu ($t=3,883$; $p < 0.001$) saptanmıştır. Öğretmenlerin hizmet süresine göre çocuk sevme puanları arasında fark bulunmadığı ($F=1,787$) görülmektedir. Bununla birlikte sınıftaki öğrenci sayısına göre çocuk sevme durumu arasında ters yönde anlamlı bir ilişki bulunmakta ($r=-0,177$; $p < 0.001$) olup, dersine girilen öğrenci sayısı ($\bar{X} = 80.09$; $ss= 90,71$; $m-m= 1-1500$) azaldıkça öğretmenlerin çocuk sevme puanları artmaktadır.

Tablo 3’de çocuklarla ilgili bazı etkinliklerle ilgili değişkenlere göre öğretmenlerin çocuk sevme durumuna ilişkin araştırma bulgularına yer verilmiştir. Bu tabloda çocuklarla ilgili bazı etkinliklerle ilgili değişkenler çocuk kitapları okuma, çocuklar ile ilgili haber takip etme, çocuk oyunlarını bilme, bilinen çocuk oyunu sayısı ve çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışma durumu olarak ele alınmış ve sıralanan değişkenlere göre öğretmenlerin çocuk sevme durumunun farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Çocuk kitapları okuma durumuna bakıldığında çocuk kitapları okuyan öğretmenler ($s=544$; $\bar{X} = 85,49$) ile çocuk kitapları okumayan öğretmenlerin ($s=284$; $\bar{X}=80,82$) çocuk sevme durumu bakımından aralarında fark bulunduğu ($t=5,166$; $p < 0.001$) saptanmıştır. Çocuklar ile ilgili haber takip etme durumuna bakıldığında çocuklar ile ilgili haber takip eden öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ($s=671$; $\bar{X}=84,85$) çocuklar ile ilgili haber takip etmeyen öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puan ortalamasından ($s=157$; $\bar{X}=79,77$) yüksek olup, her iki grup arasındaki fark çocuklar ile ilgili haber takip eden öğretmenler lehine anlamlıdır ($t=4,316$; $p < 0.001$). Çocuk oyunlarını bilme durumuna bakıldığında 736 öğretmenin çocuk oyunlarını bildiği, 92’sinin ise bilmediği görülmektedir. Çocuk oyunlarını bilen öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden

Tablo 3. Öğretmenlerin Çocuklarla İlgili Bazı Etkinliklere Katılma Özelliklerine Göre Çocuk Sevme Durumu

Çalışma Grubunun Özellikleri	Çocuk Sevme Puanı			
	S	$\bar{X}$	SS	İstatistik
Çocuk kitapları okuma durumu				
Evet	544	85,49	10,49	t=5,166**
Hayır	284	80,82	13,21	
Çocuklar ile ilgili haber takip etme durumu				
Evet	671	84,85	10,95	t=4,316**
Hayır	157	79,77	13,76	
Çocuk oyunlarını bilme durumu				
Evet	736	84,52	11,27	t=3,801**
Hayır	92	78,85	13,74	
Bilinen çocuk oyunu sayısı ($\bar{X}=4,19$; SS=2,30)	736			r=,156**
Çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışma durumu				
Evet	103	86,37	9,88	t=2,308*
Hayır	725	83,53	11,89	

* $p < 0.05$ ** $p < 0.001$

aldıkları puan ortalaması ($s=736$; $\bar{X}=84,52$) çocuk oyunları bilmeyen öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puan ortalamasından ($s=92$; $\bar{X}=78,8$) yüksek olup her iki grup arasındaki fark çocuk oyunlarını bilen öğretmenler lehine anlamlıdır ($t=3,801$; $p < 0.001$). Tablodan görüleceği üzere çocuk oyunu bilen öğretmenler ortalama 4,19 ($ss=2,30$) oyun bilmekte ve bilinen çocuk oyunu sayısı ile çocuk sevme durumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmakta ($r=0,156$; $p < 0.001$) olup, bilinen oyun sayısı arttıkça öğretmenlerin çocuk sevme puanları artmaktadır. Çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışma durumuna bakıldığında çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışan öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ($s=103$; $\bar{X}=86,37$) bu tür kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışmayan öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puan ortalamasından ($s=725$; $\bar{X}=83,53$) yüksek olup her iki grup arasındaki fark çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışan öğretmenler lehine anlamlıdır ($t=2,308$; $p < 0.05$).

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Cinsiyete göre kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin çocuk sevme durumu bakımından aralarında fark bulunmadığı saptanmıştır. Birincil işi öğretmek olan öğretmenin cinsiyetinin çocukları sevme açısından bir fark oluşturmasının doğal olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenin de insan olma özelliğini akılda tutmak gerekmektedir, dolayısıyla öğretmenler cinsiyet farkından bağımsız olarak çocukları sevdikleri için de bu mesleği seçmiş olabilirler. Sonuç olarak çocukları sevmek öğretmenliğin mesleki gereklerinden biridir ve bunun da cinsiyet farkını ortadan kaldıracağı düşünülmektedir.

Yaş durumuna göre 41-45 yaş grubundaki öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının en yüksek olduğu saptanmıştır. Bu yaş dönemi orta yaşı kapsamaktadır. Orta yaş döneminde, benliğin en önemli işlevi üretme, yaratma ve üretilen, yaratılan nesnelere sevgi ile bağlanmadır. Burada üretilen, yaratılan nesnenin yalnızca çocuklar olması gerekmemektedir. Birçok insana göre sanat ve bilim alanındaki yapıtlar da üreticiliğin içinde yer almaktadır. Ayrıca öğretmenlerin yaşları ilerledikçe olaylara bakış açıları, olaylara dayanma, tahammül etme, ya da katlanma düzeyleri de artıyor olabilir. Yaşın ilerlemesiyle birlikte öğretmenler, öğrencilerin yaptıkları gürültü, yaramazlık, ilginç sorular, anlamsız ve yersiz konuşmaları olağan görmeye başlayabilir. Araştırma sonucunda 20-25 yaş grubundaki öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının en düşük ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır. Bu yaş dönemi genç yetişkinlik dönemini kapsamakta olup, bu dönemdeki insanların karşı cinsten, sevilen bir eş ile karşılıklı doruk-doyuma ulaşılabilmesi, karşılıklı güven duygusunun paylaşılabilmesi, iş, üreme, eğlence alanlarında birlikte bir düzen kurulabilmesi ve yeni yetişecek kuşaklara yeterli gelişme

olanaklarının birlikte sağlanabilmesi gibi gelişimsel görevleri yerine getirmesi beklenmektedir. Sonuç olarak, orta yaş döneminde çocuk sevme puanlarının yüksek, genç yetişkinlik döneminde çocuk sevme puanlarının düşük çıkması gelişimsel bakış açısıyla uyumlu olduğu değerlendirilmektedir.

Medeni duruma göre evli öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının en yüksek, bekâr ve dul öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Evlilik anne-baba olma sürecine, anne-baba olma sürecinin kendisi de evlilik sürecine ayrı bir hazırlığı içermektedir. Genel olarak, evli olanlar, duygusal ve zihinsel olarak çocuk sahibi olmaya da olumlu bakmaktadırlar. Toplum baskısı da evli insanlardan çocuk sahibi olmayı beklemektedir (Ertürk, 2008). Bu durumda evli öğretmenler çocuk sahibi olmaya sıcak baktıkları veya çocuk sahibi oldukları için çocukları daha çok sevebilirler. Bekâr öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının evli olanlara göre düşük çıkması yukarıda sayılan özelliklere sahip olmamanın bir sonucu olabilir. Sonuç olarak kendisi de çocuk sahibi olan öğretmenin sınıfındaki çocuklara her bakışında kendi çocuğu ile bir bağlantı kurabilir ve bu durum çocuk sevgisini artırıcı bir etmen olabilir.

Çocuk sahibi öğretmenler ile çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin çocuk sevme durumu bakımından aralarında fark bulunduğu saptanmış; ancak, sahip olunan çocuk sayısı ile çocuk sevme durumu arasında bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Çocuk sahibi olan öğretmenler, çocukları ile ilgilenirken, kendi çocukları ile öğrencileri arasında özdeşim kuruyor olabilirler. Kendi çocukları da olduğu için, bu öğretmenler öğrencilerine daha sempatik, daha duygusal, daha empatik yaklaşabilirler, kabul düzeyleri daha yüksek olabilir. Anne-babalık rolünü sınıf ortamına taşımış ve rollerini buraya da yansıtmış olabilirler. Sahip olunan çocuk sayısının çocuk sevgisi üzerinde anlamlı bir etkisinin çıkmamasının öncelikli nedeni öğretmenin kendisini her halükarda sınıfındaki çocuğun anne ya da babası gibi düşünmesinden, çocuğun sorumluluğunu almasından kaynaklanıyor olabilir. Sonuç olarak çocuk sahibi olma çocuk sevgisinde belirleyici bir etmen olabilir, ancak anne ya da babaların sahip oldukları çocuk sayısı arttıkça çocuklarının her birine verdikleri sevginin düzeyinde bir farklılaşmanın olması beklenmez.

Sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin çocuk sevme durumu bakımından aralarında fark bulunduğu saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenleri branş öğretmenlerine göre daha fazla çocuk sevgisi taşımaktadırlar. Sınıf öğretmenlerinin ilgi alanına giren çocukların yaş grupları branş öğretmenlerinin ilgilendikleri çocukların yaş gruplarından daha küçüktür. Sınıf öğretmenlerinin aldıkları eğitim farklıdır, ayrıca çocuklarla geçirdikleri zamanın miktarı fazladır. Sınıf öğretmenleri her gün yalnızca kendi sınıflarında bulunan öğrencilerini görmesi sonucunda onları daha iyi tanır, oysa ki branş öğretmenlerinde durum böyle değildir. İlköğretim 1-5. sınıfındaki öğrenciler daha masum ve savunmasız olarak algılanabilir. Ergenlik dönemindeki çocuklar gelişimsel özellikleri nedeniyle sürekli kendini kabul ettirme çabasında iken branş öğretmeni de otoritesini koruma çabasıdadır. Ergenlik dönemindeki çocuklar ile otorite olarak görülen öğretmenler arasında kimi gerginliklerin ortaya çıkması branş öğretmenlerinin çocukları sevme durumuna olumsuz yönde etki etmiş olabilir. Sonuç olarak, sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin çocuk sevme durumları arasındaki fark beklenebilir bir sonuçtur.

Öğretmenlerin hizmet süresine göre çocuk sevme puanları arasında fark bulunmamaktadır. Ancak öğretmenlerin hizmet süresi arttıkça çocuk sevme puanlarının da arttığı görülmektedir. Çocukları sevip sevmeme durumu öğretmenin yaşama bakışı, kişilik özellikleri ile yakından ilişkilidir. Hizmet süresinin etkisiz oluşunun nedeni öğretmenlerin çalışma yaşamına başlarken edindikleri idealizmi meslekteki son yıllarına kadar taşıyor olmasından ve bir de bu mesleği bilinçli olarak seçmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Meslekteki hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin yaşadıkları mesleki tükenmişlik düzeyi artabilir ve karşılaşılan güçlüklerle bağlı olarak emeklilik bir seçenek haline gelebilir. Dolayısıyla hizmet süresine bağlı olmaksızın idealini kaybetmeyen öğretmenler bir tarafta, emeklilik sonrasında alınacak maaşın azalması gibi nedenlerle zorunlu olarak hizmet vermeye devam eden öğretmenler diğer taraftadır. Sonuç olarak hizmet süresine göre çocuk sevme puanlarında fark olmaması beklenen bir durumdur.

Sınıftaki öğrenci sayısı azaldıkça öğretmenlerin çocuk sevme puanları artmaktadır. Öğrenci sayısı arttıkça öğretmenin sınıf ortamında çocuklara tek tek ayıracağı zaman ve ortamda göstereceği ilgi azalır. Bu nedenle çocuklara uzun söz hakkı verememe, dikkatlerini toplayamama ile karşılaşabilir.

Kalabalık sınıfların gürültü ve uğultu olması, gürültünün anlaşılmasını, anlaşılmasını dinlememeyi, dinlememe öğrenememeyi, öğrenememe de öğretebilme zorluğunu beraberinde getirir. Bu durumda öğretmen sınıfta disiplini kaybederek sadece öğretmeni dinleyenlerle derse devam edebilir ve diğer çocukları yok sayabilir. Sonuç olarak kalabalık sınıfta öğretmen sevgisini de eşit dağıtamaz, kalabalık sınıflar hiç bir öğretmenin istediği ortamlar değildir, sevgisini gösterme olanağı bile bulamaz. Bu durumda öğretmenliğin özü çocuk sevgisi olmakla birlikte çocuk sayısı arttıkça bu sevgi gösterilemez hale gelebilir.

Çocuk kitapları okuyan öğretmenlerin çocuk sevmeye puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Çocuk kitabı okuyan öğretmenin çocukları daha iyi anlayabilme ve onların dünyalarını keşfetme olasılığının daha yüksek olabileceği düşünülmektedir. Bir anlamda çocuk kitapları okuyan öğretmenler, çocuklarla empati kurabilir ve onların olaylar karşısında verebilecekleri tepkileri daha kolay görebilir ve kavrayabilir, olaylara çocuk gözüyle bakmayı öğrenebilir. Kendisini çocuğun yerine koyan öğretmen, çocuğun yaptığı davranışın nedenini tahmin ederek çocuğa yönelebilir, onu daha iyi anlayabilir. Olaylara çocukların algıladıkları biçimde bakmayı öğrenerek, çocuğun kavrama düzeyine inerek bakabilir. Kişilere göre değişmekle birlikte, çocuk kitapları okumayan bir öğretmen çocuğun davranışlarının anlamını kavramakta güçlük çekebilir, çocuğu doğru olarak anlayamayabilir. Dolayısıyla çocuk kitapları okuyan öğretmenlerin çocukları daha çok sevmeleri beklenen bir sonuç olarak görülebilir. Ayrıca çocuk sevgisinin de insanları bu tür kitapları okumaya yöneltebileceği düşünülebilir.

Çocuklar ile ilgili haber takip eden öğretmenlerin çocuk sevmeye ölçeğinden aldıkları puanın yüksek olduğu belirlenmiştir. İnsanlar bilmedikleri, tanımadıkları şeyleri daha az severler. Bu nedenle çocuklarla ilgili haberleri takip etme çocuklar hakkında daha fazla farkındalık kazanmaya yardımcı olabilecektir. Çocuklarla ilgili haberleri izleyen öğretmenlerin çocuklarla daha fazla ilgili oldukları ve onları daha fazla sevdikleri düşünülebilir. Dolayısıyla elde edilen sonuç beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Çocuk oyunlarını bilen öğretmenlerin çocuk sevmeye ölçeğinden aldıkları puan ortalaması yüksek olup, bilinen oyun sayısı arttıkça öğretmenlerin çocuk sevmeye puanları artmaktadır. Çocuk oyunlarını bilen öğretmenler, çocukların nelerden hoşlandıklarını kavrayabilir, çocukları daha iyi anlayabilir ve onların duygularını paylaşabilirler. Çocuk oyunları bilme çocuklarla daha uzun süre zaman geçirme olasılığını da artırabilir ve çocukların hoşlandığı etkinlikler içinde bulunmak çocukları daha fazla sevmeye neden olabilir. Oyun bilme ve oyunlara katılma insanların kendini keşfetmesine de yardımcı olan bir unsur olabilir ve bu durum bireyin kendisi başta olmak üzere diğer insanları da sevmesine yardımcı edebilir. Öğretmen ne kadar çok çocuk oyunu bilirse çocukların ilgisini o kadar çok çekebilir ve kendi deneyimleri göz önünde tutarak çocukların hangi oyundan, ne kadar zevk alabileceğini, çocukların nelerden hoşlanacağını bilebilir. Çocukların dünyasını kavrayabilme öğretmenler için olumlu bir özelliktir. Öğrencilerin de bu tür öğretmenleri daha çok sevebileceği düşünülebilir, bunun sonucunda öğretmenin de daha fazla doyum sağlayabileceği sonucuna ulaşılabilir. Doyum sağlayıcı ilişkiler de sevmeye olasılığını artırır ve bu durum çocuk sevmeye açısından da geçerli olarak değerlendirilebilir.

Çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışan öğretmenlerin çocuk sevmeye ölçeğinden aldıkları puan ortalaması yüksektir. Bilindiği üzere gönüllü olarak çalışan insanlar kendilerini duygusal yönden doyurmak amacıyla çalışırlar ve parasal bir karşılık alma ya da benzeri bir beklentileri yoktur. Gönüllü çalışmalar yapan öğretmenlerin insan olarak vermeyi almaktan daha çok seven insanlar olarak değerlendirilebilir. Gönüllü çalışma yapmayan öğretmenlerin ise doyurulması ya da karşılanması gereken başka istekleri daha ön planda olmuş olabilir. Sonuç olarak gönüllü olarak çalışma çocuklarla daha fazla etkileşim, onları daha iyi anlama ve zaten sevdikleri işi yapıyor olma bakımından elde edilen sonucun ortaya çıkmasına katkı vermiş olabilir.

Sonuç olarak herhangi bir eğitim programının başarısı konusundaki anahtar unsurlardan biri öğretmen ile ilgilidir. Öğretmenin sahip olduğu bilgi, beceri ve değer temelinde çocukları sevmenin özel ve çok önemli bir yeri bulunmaktadır. Öğretmenlerin sahip olduğu olumlu özelliklerin desteklenmesi, geliştirilmesi ve çocukların dünyalarını daha iyi anlamaları bakımından çocuk kitaplarını okuması, çocuklar ile ilgili haber takip etmesi, çocuk oyunlarını öğrenmesi ve çocuklara hizmet veren kurum ve kuruluşlarda gönüllü olarak çalışması uygun olabilir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, E. (2000). *Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- Balci, A. (1993). *Etkili okul: Kuram, uygulama ve araştırma*, Ankara: Erek Ofset.
- Barnett, M. A. ve Sinisi, C.S. (1990). The initial validation of a Liking of Children Scale. *Journal of Personality Assessment*, 55, 1-2, 161-167.
- Başaranbilek, E. (1993). Arkeolojik Eserlerde Çocuk, B. Onur (Ed.) *Toplumsal Tarihte Çocuk (44-56)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Bernal, E. M. (1994). *Finding and cultivating minority gifted/talented students*. A paper presented at the National Conference on Alternative Teacher Certification. Washington, DC.
- Bishop, W. E. (1980) Successful teachers of the gifted. In Renzulli, J. S. and Stoddard, E. P. (Eds), *Under one cover: Gifted and talented education in perspective (152-160)*. Reston, VA: Council for Exceptional Children.
- Burg, B. (1988). Programs for gifted children in Israel. *Gifted Education International*, 5 (2), 110-113.
- Çocuk Hakları Sözleşmesi (2004). *Sosyal hizmet ve çocuk hakları*. (Çev. V. Duyan) Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını.
- Davalos, R. ve Griffin, G. (1999). The impact of teachers' individualized practices on gifted students in rural, heterogeneous classrooms. *Roeper Review*, 21 (4), 308-314.
- Downing, J. E., Ryndak, D. L., ve Clark, D. (2000). Paraeducators in inclusive classrooms: Their own perceptions. *Remedial and Special education*, 21, 171-181.
- Duyan, V. ve Gelbal, S. (2008). Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33, 40-48.
- Emerick, L. J. (1992). Academic underachievement among the gifted: Students' perceptions of factors that reverse the pattern. *Gifted Child Quarterly*, 36 (3), 140-146.
- Erdoğan, F. (1993). Toplumsal tarihimizde çocuk edebiyatının yeri, B. Onur (Ed.) *Toplumsal tarihte çocuk (85-91)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Ergün, M. ve Özdaş, A. (1999). Okul gözlemi ve uygulama çalışmalarının öğretmen adayları üzerindeki etkisi. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 115-119.
- Ertürk, H. (2008). Türkiye'de çocuğun anlamı ve çocuğun değeri. İstanbul Üniversitesi Yüksek lisans programı.
- Feldhusen, J. F. (1991). Spetember/October). Full-time classes for gifted youth. *The Gifted Child Today*, 10-13.
- Fischer, J., ve Corcoran, K. (1994). *Measures for clinical practice: A sourcebook (Vol.2)*. New York: The Free Press.
- Goertz, M. J. ve Phemister, L. (1994). The new challenge: A relevant program for the disadvantaged gifted. In D. Montgomery (Ed.), *Rural partnerships: Working together. Proceedings of the Annual National Conference of the American Council on Rural Special Education*, (205-209). Austin, TX: ACRES.
- Hansen, J. B. ve Feldhusen, J. F. (1994). Comparison of trained and untrained teachers of gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 38 (3), 115-121.
- Lasley, T. (1980). Preservice teacher beliefs about teaching. *Journal of Teacher Education*, 31(4), 38-41.
- Lewis, J. F. (1982 May/June). Bulldozers or chairs? Gifted students describe their ideal teacher. *The Gifted Child Today*, 16-19.
- Maddux, C. D., Samples-Lachmann, I. ve Cummings, R. E. (1985). Preferences of gifted students for selected teacher characteristics. *Gifted Child Quarterly*, 29 (4), 160-163.
- Marso, R. N. ve Pigge, F. L. (1994). Personal and family characteristics associated with reasons given by teacher candidates for becoming teachers in the 1990's: Implications for the recruitment of teachers. A paper presented at the annual conference of the Midwestern Educational Research Association. Chicago, October 12-15.
- Mete, Ö.L. (2005). Çocuk dövme virüsü, 12 Ekim 2007 tarihinde <http://arsiv.sabah.com.tr/2005/10/28/yaz57-40-124.html> adresinden erişildi.
- Milgram, R. M. (1979). Perception of teacher behavior in gifted and nongifted children. *Journal of Educational Psychology*, 71 (1), 125-128.
- Nelson, K. C. ve Prindle, N. (1992). Gifted teacher competencies: Ratings by rural principals and teachers compared. *Journal for the Education of the Gifted*, 15 (4), 357-369.
- Onur, B. (2007). *Çocuk, tarih ve toplum*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sönmez, V. (1994). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: PEGEM, Yayın No:12.
- Tan, M. (1993). Çocukluk, dün ve bugün, B. Onur (Ed.) *Toplumsal Tarihte Çocuk* (ss. 11-30). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Veenman, S. (1984). Perceived problems of beginning teachers. *Review of Educational Research*, 54 (2), 143-178.
- Whitlock, M. S. ve DuCette, J. P. (1989). Outstanding and average teachers of the gifted: A comparative study. *Gifted Child Quarterly*, 33 (1), 15-21.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Değişen toplumda aile ve çocuk (6. Baskı)*. İstanbul: Özgür Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

In education the main responsibilities of teachers are bringing in knowledge, skills and values to the students so that they can participate in society successfully and also teaching accepted behaviors. The characteristics of teachers can affect the education life of students. Therefore, that teachers possess some positive characteristics is strongly desired. These characteristics include noticing students' cognitive, social and emotional needs, applying strategies that support high level of thinking, supporting students to be independent, providing student-centered learning opportunities, creating a non-threatening learning environment, being organized successfully, being a lifelong learner, thinking creatively, having good communication skills, having a sense of humor and being enthusiastic. As a matter of fact, "liking of children" is the most important among these characteristics.

The main purpose of this study is to examine the effect of some socio-demographical and educational life characteristics of primary school teachers on the state of liking of children. In the context of this aim, it is researched whether there are any differences among scores that are taken from the children liking scale as to sex, age, marital status of teachers, their state of having children, reading children books, watching news about children, knowing child games, working as a volunteer at institutions that provide service to children. Moreover, the correlations among scores that are obtained from the scale, number of children, number of working years as a teacher, number of students in the classroom and number of games that are known are examined.

The research has a survey model and was conducted with quantitative research techniques. Barnett Liking of Children Scale which was adapted to Turkish was used as data collecting instrument. Higher scores indicate that people like children more; lower scores indicate that people's liking of children level is less. The Study group consisted of 828 teachers who were chosen randomly among teachers working at primary schools. In order to answer the research questions, parametric and non-parametric statistical methods that are appropriate for the variables' and data's characteristics were employed. The scores obtained from the liking of children 7-point Likert scale were taken as the dependent variable of the research. The Independent variables of the research, which were the variables aforementioned with the aim of the study, were compared as to mean of liking children scores. In comparisons, when the independent variable had two categories, "t" test was used; when there were more than two categories, "F" test was used. When significant difference was found in the F test, "LSD" test was used for double comparisons. The Correlation coefficients between accepted independent variables and scores taken from the liking children scale was examined and the significance of this coefficient was tested. Non-parametric, Spearman Correlation technique was employed because the data consisted of variables in Likert scale.

First, the data of the research was analyzed with appropriate methods and then, some results were obtained. These results are given in accordance with the aim of the research as follows.

As to sex, there were no differences between male and female teachers for state of liking children. As to age it was determined that teachers who are between 41-45 ages have the highest level of liking of children. It was also determined that teachers who are between 20-25 ages have the lowest level of liking of children. As to marital status, it is determined that married teachers have the highest liking of children scores; single or widowed teachers have the lowest level of liking of children. Teachers who have children can contact with children in classroom and this state can possibly increase the liking of children. It is determined that there are differences between teachers who have children and who have not children but there is no relationship between number of children and state of liking children. It is determined that there are differences between teachers who are classroom teachers and branch teachers. According to the findings, classroom teachers have higher level of liking children than branch teachers. There are no differences between liking of children scores as to number of working years as a teacher. However, if teachers number of working years increases, scores of liking of children also increases. Teachers' scores of liking children increase when number of student decreases. If the number of students increases, one to one connection decreases. It is determined that teachers who read children books have high level of liking of children. It is thought that teacher who read children books have higher probability for understanding children better and discovering their world. It is also determined that teachers who watch news about children, have high level of liking children.

People like things less if they do not know them. So, watching news about children can provide awareness about children. Teachers who know child games have higher scores of liking of children and if the number of games that is known increases, scores of liking of children also increases. Teachers who worked as volunteers at institutions that deliver services to children have high level of liking of children.

Finally, one of the most important components for success of any education program is closely related with the teacher. In the origin of teacher's knowledge, skill and value, it is very important to like children. Teachers' characteristics have to be supported, improved and they also have to be encouraged to read children books so that they understand their world better, to watch news about children, to learn child games and to work as volunteers at institutions that deliver services to children.